

Nr 708

Av herr **Dahlén m. fl.**, i *anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 65, angående anslag för budgetåret 1965/66 till statsdepartementen, m. m.*

(Lika lydande med motion nr 843 i Andra kammaren)

I proposition nr 65 anmäles frågan om ändrad organisation för statsdepartementen utom utrikes- och civildepartementen. Normalorganisationen för departement föreslås bestå av arbetsenheter som inom avgränsade sakområden svarar för såväl planering och riktlinjer som handläggning av löpande ärenden. Det finns inte anledning att i detta sammanhang uttala sig om lämpligheten av denna organisationsform. Här skall till en början endast ifrågasättas lämpligheten av den ställning expeditionschefen i fortsättningen avses erhålla. Risk synes nämligen föreligga för att denne icke kommer att få tillräckligt reellt inflytande utan en ställning som omöjliggör ett tillfredsställande bevakande av de formella synpunkterna. Om organisationsförslaget genomföres finnes det anledning att med uppmärksamhet följa expeditionschefens ställning och uppgifter. Oss synes det icke uteslutet att det inom en nära framtid kommer att bli nödvändigt att ompröva den föreslagna organisationen i denna del.

Vi vill emellertid i ett annat hänseende föreslå direkta ändringar i den föreliggande propositionen. Genom beslut av årets riksdag har inrättats en riksdagens lönelegation. Därvid har bl. a. åter understrukits riksdagens suveräna rätt att besluta om den statliga organisationens omfattning. I här ifrågavarande sammanhang innebär detta att antalet tjänster i princip skall beslutas av riksdagen. Mot bakgrunden härav ter det sig förvånande att Kungl. Maj:t nu begär bemyndigande av riksdagen att få inrätta obegränsat antal tjänster som departementsråd i lönegrad Br 4, kansliråd i lönegrad Br 3 och departementssekreterare i lönegrad Br 1 samt som departementssekreterare eller kanslisekreterare i högst lönegrad Ae 27. Denna rätt tillkommer för närvarande Kungl. Maj:t endast med stöd av riksdagens i varje särskilt fall fattade beslut. Förslaget innebär att Kungl. Maj:t i fortsättningen ensam skulle besluta härom.

Det kan vara önskvärt att möjligheter föreligger att snabbt kunna tillfälligt anpassa ärendefördelningen och personaltilldelningen efter ändrade behov. Detta bör liksom hittills kunna ske genom anlitande av medel under anslagsposten "Ersättningar till expertis och tillfällig arbetskraft". Däremot är det olämpligt att riksdagen skulle ge en fullmakt in blanco

att inrätta tjänster i dessa höga lönegrader. Om ett mer permanent behov kan väntas föreligga av en utvidgning av departementens personal, utöver vad som finnes i den vid varje tillfälle föreliggande ordinarie organisationen, bör Kungl. Maj:t i vanlig ordning framlägga förslag härom till riksdagen, som enligt vår mening bör behandla sådana framställningar generöst.

I propositionen föreslås en betydande utvidgning av antalet tjänster, särskilt i högre lönegrader. Utan att ingå på förslaget i princip vill vi helt allmänt uttala att vidgade resurser behöver tillföras departementen. Föredraganden påpekar att sluttjänster inte bör finnas bland de nya kansliråds- och departementsrådståjänsterna (Br 4 och Br 3). Däremot skall det övervägas i departementsutredningen om vissa departementssekreterare skall tillsättas med fullmakt. Anmärkningsvärt nog finnes inte i propositionen någon uppgift om antalet tjänster på löneplan B som inte är sluttjänster utan betecknats som Br-tjänster. Vid en summering förefaller det dock att vara inte mindre än ca 170 tjänster. (Härvid bortses från att några departementssekreterare ev. skall erhålla ordinarie tjänst). Om personer som innehar Br-tjänster inte skall tvingas lämna statstjänsten skulle de i stort sett vara hänvisade till att placeras i ämbetsverken och domstolarna. Dessa instansers resurser att möjliggöra för den egna personalen att avancera och därtill ta emot den övervägande delen av personer i de här angivna 170 tjänsterna torde vara ganska begränsade. De tjänstemän som finnes i verken måste också ha karriärmöjligheter. Det förtjänar erinras om att t. ex. generaldirektörer är placerade i lönegrad B 6—7, överdirektörer i B 5 och byråchefer i högst B 3. Inte heller i domstolarna finns något stort antal tjänster i dessa lönegrader. Därtill kommer att det vore olämpligt om ett stort antal högre domare-tjänster komme att besättas av personer som huvudsakligen hade departementserfarenhet. Domstolvägen bör vara den normala. Detta ger en antydning om de svårigheter som kan uppstå vid omplacering av personal från departementen. Riksdagen bör därför uttala att dessa frågor bör ägas särskilt intresse genom en särskild utredning.

I propositionen föreslås att riksdagen skall bemyndiga Kungl. Maj:t att fastställa storleken av särskilt lönetillägg till cheftjänstemännen och viss annan personal i lönegraderna B 4 och B 3 i statsdepartementen utom utrikesdepartementet. Personliga lönetillägg kan helt visst vara motiverade då det gäller att tillförsäkra departementen väl kvalificerad arbetskraft. Det anmärkningsvärda är att det inte antydes något om storleken av dessa lönetillägg. Det kan alltså bli fråga om tillägg från några hundra kronor upp till mycket stora belopp utan att riksdagen har möjlighet att påverka detta. Riksdagens uppgift skulle i så fall endast bli att se till att det finns pengar att betala med. Riksdagen bör därför besluta om ett

högsta belopp för personliga lönetillägg, och utskottet bör överväga vilket belopp detta lämpligen bör vara.

Med hänvisning till det anförda hemställes,

att riksdagen måtte avslå Kungl. Maj:ts hemställan om bemyndigande att utan riksdagens hörande inrätta vissa tjänster i lönegrad Br 4, Br 3, Br 1 och Ae 27, liksom personliga tjänster med förordnande t. v.;

att riksdagen måtte uttala att genom särskild utredning uppmärksamhet bör ägnas vilken verkan en utbyggd departementsorganisation kan få på karriärmöjligheterna för tjänstemän i statliga verk och domstolar;

att riksdagen måtte besluta att särskilt lönetillägg till chefstjänstemännen och viss annan personal i lönegraderna B 4 och B 3 i statsdepartementen skall kunna utgå intill ett visst högsta belopp;

att utskottet föreslår ett sådant lämpligt högsta belopp; samt

att i övrigt beaktas vad som i motionen anföres.

Stockholm den 2 april 1965

Olle Dahlén

Mary Hultell

Torsten Bengtson

Dagmar Ranmark

Nr 709

Av herr **Mattsson m. fl.**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 94, med förslag till förordning angående ändring i förordningen den 27 maj 1960 (nr 253) om tillverkning och beskattning av malt- och läskedrycker, m. m.

(Lika lydande med motion nr 833 i Andra kammaren)

Stockholm den 7 april 1965

T. V. Mattsson

Bo Skårman

Ebbe Ohlsson

Joh. A. Olsson